

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Karolyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik s pontosan közöltetik.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések; nyi ványos hála a miskolezi és sz. fehérvári tűzkárvalottak ügyében; országgyűlési közlemény: a büntető törv. könyv fölötti viták folytatása, a börtönépítési költségeket a nemesség aránylag is viselni fogja; sa. t.)

Spanyolország (Barcelonaiban ismét zendülés ütött ki; sevillai zavargás.)

Anglia (a királyné Brightonba visszaérkezett; O'Connell Dublinban.)

Franciaország (Viktória királyné búcsuzása.)

Törökország (a szerb ügyek iránti nézetek; Mihály hg ovása; egy görög röpirat; határviszály Oroszországgal) Értesítő.

Magyarország és Erdély

Kinevezések. Ő. cs. s. apost. kir. fősége a finnei váltó kereskedő törvényszéki elnökségre és tengeri consulságra Privitzer István kormányzati ülnököt — Pauer Károly törvényszéki ülnököt pedig a finnei kormányzati ülnökévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Ő. cs. s. apost. kir. fősége a pesti k. egyetemben a baromorvosi tanszéket Zlamál Vilmos orsz. baromorvosra ruházni legkegy. méltóztatott.

A nm. m. kir. udv. kamara a selmeczi, klaki és újbányai erdőkerületekbeli egyesült erdőszhivatal szabályoztatása következtében a selmeczi, erdőmesteri hivatalra Rombauer Emil eddigi erdőfőügyelőt, a k. erdőszhivatali számvivőre Seyffert Eduárd ottani erdőszhivatalnokit irnokot, ennek állomására pedig Ocsenás József ugyanottani erdőkerülőt s klaki ideiglenes erdőszt; továbbá a wosznicei erdőségre Prüttschel József gyökici ideiglenes erdőszt, az újbányai erdőségre Steiner Ignác körmöczi erdőszhivatali irnokot, a hlinki erdőségre Szladkay József szklenői erdőkerülőt, s a brodi erdőségre Haszlinger Vincze libethi erdőszt, az ekép megürült libethi erdőszállomásra pedig Neuberger Pál beszterezébányai erdőszhivatali első irnokot, s a Melchiori Lajos fokozatos előléptetése által megürült beszterezébányai második irnokságra Makoviczki József hlinki ideiglenes erdőszt; végre a Steiner Ignác előléptetése által megürült körmöczi erdőszhivatali irnokságra Stahl Ferencz újbányai helyettes erdőszt alkalmazá.

Nyilvános hála. Midőn a t. ez. közöns. füztelettel értesitvén, hogy a tűzvész által károsult Miskoleziak és Fehérváriak javára budai műkedvelők által a nemzeti színházban és budai nyári körben adott két színi mutatvány. 2100 váltó forint tiszta hasznót jövedelmezett s a nevezett öszveg. hozzájárulni ő. cs. kir. főhgy. Mária Dorottya 30 pftnyi kegy. ajándéka aránylag felosztva, a Miskoleziak: 1250, a Fehérváriak pedig 850 ft. tek. Pajthényi Sándor orsz. pénztárnok által már elküldetett köteleességnek tartottan egyszersmind a szerencsétlen leétek nevében legforróbb hálaalköszönetet nyilvánítani mindenk. ellett azon t. uraknak és hölgyeknek, kik e' működésre oly magasztos czéltől egyesülvén, hogy szellemileg áldozva a szenvedő emberiség oltárán letörüljék a könnyezők szemét s égő sebhelyeikre enyhítő balszomot öntsenek, oly fényes sikerrel látják koronázatva emberbaráti törekvéseiket, továbbá a két színház lelkes igazgatóinak, kik színpadjaikat nemeskeblűleg átengedék, a nemz. színház derék rendezőinek s a többi tisztelt színi személyzetnek azon megelőző szíveségeért, mellyel a' műkedvelők iránt viseltettek, nemkülönb. a' Waquant ezred paranesnokának, ki ezredének Szuk Mátyás igazgatása alatti jeles hangszkarát, Flamm Károly nyug. őrnagy közbenjárására mind a' két előadásra ingyen oda ajánlani, valamint mindazon lelkes emberbarátok, kik bármitly áldozatok vagy szíveségük által e' jótékony czélu előadásokat letes. teni segítették s kiket itt név szerint megemlíteni, bármily szívesen tenném is azt, részint szerénységük részint nagyszámosságuk által tiltatom. A' szenvedő emberiség szívből eredt hálaája legyen us tettök legszebb jutalma. Budán sept. 18kán 1843.

Frankenburg Adolf. m. k.

Országgyűlési közlemény.

LIII. kerületi ülés. Elnökök: Sötér Ferencz és Török Gábor; jegyző: Szemere Bertalan. Némely főrendi viszonyüzenetek köziratra bocsátatása után folytatók a' bünt. törv. könyv 3. részének tárgyalatását, névtzerint a' XIII. fejezetet, hol a' kerület. börtöni tisztszemélyzet részire szabályos utasítások foglaltatnak. Ezen

tárgyalás közben két indítvány hozatott szőnyegre. Miután t. i. az orsz. választmányi javaslat 264. §-ban az mondatik, hogy a' rabhoz más vallásbeli lelkész soha sem mehet, hacsak a' rab által önként nem kívántatnék, egy m. követoda kívánta módosítani a' szerkezetet, hogy a' rabhoz más vallásbeli lelkész még azon esetre se bocsátassék, ha, a' rab kíváná; mert ezen ürtügy alatt könnyen tőritő intézetekké válhatnának a' börtönök. Ezen módosítást némelyek pártolák, mások ellenzék. Az elsők ugy okoskodtak, hogy ha a' rabhoz más vallásbeli lelkész annyiszor bocsátatik, a' hányiszor kívánja, ennek az lesz következése, hogy a' magányrendszer kijátszatik, mert így majd némely rab, minden fél évben más vallásra kívánkoznék áttérni, csak hogy alkalma legyen időről időre más emberekkel összejöni. A' választmányi szerkezet emberiség szempontjából indult ugyan ki, mikor azt határozá, hogy a' rabhoz azon esetre, ha maga kíváná, más vallásbeli lelkész is bocsátassék; de más felől, nem lehet azt feledni, mikép minden iró megjegyzése szerint, börtönben a' javulás tökéletességéig igen ritkán eszközölthetvén, rendszerint csak azon pontig vitotik, hogy a' rab meggyőződjék arról, miszerint a' rossz embernek sokkal rosszabbul van dolga mint a' jónak. Ezt pedig elérhetni a' magánybörtön-rendszer mellett ugy is, ha kitkit a' maga vallásbeli lelkésze győz meg arról, hogy a' bűnnek büntetés levén következése, jövendőre ugy rendelje életét, hogy rossz cselekedete által jelen sanyarú helyzetébe ne jusson. E' végre pedig nem szükség hogy egyszer egy, máskor más vallásbeli pap bocsátassék a' rabhoz; sőt ha ez megengedtetnék, csupa színlésre adna ez alkalmat, mire a' rabot a' magányosság miatti szenvedés könnyen bírhatná. Továbbá nem tagadhatni, hogy ez alkalmat a' nagy befolyásu kath. papság, főleg miután a' kegyelmezési jog annyira van terjesztve, a' tőritgetésre, annyival jobban fogná használni; mert eddigel is volt arra példa, hogy a' rab kegyelmet nyert, miután protestansból catholicussá lett; de ha a' szerkezet megmaradna, a' börtönigazgatónak is visszaélésekre nyujthatna alkalmat, ki eszközeül adván magát egy vagy másik felekezeti papságnak, akkor is erőtetethetné a' rabra saját papját, mikor az nem kíváná, kitől aztán természetesen nem menekülhetne a' rab, mert hogy tudná bizonyítani az igazgatót ellen, hogy ő azon papot nem kívánta, szóval oly lelki sanyargatásra veteülhetne a' börtön-igazgató, főleg a' politikai vétkekre nézve, mi kinosabb a' testi büntetésnél. Volt erre elég borzasztó példa Angliában s más országokban. Az indítványozott módosítást ellenzék s így az orsz. választmányi szerkezet mellett maradni kívánók pedig igen emberinek látták, hogy a' rab lélekszabadsága se korlátozassék, hanem meggyőződését követve azon vallásra térhessen, mellyre akar; annyival is inkább, mond kapt. egy követ, mert ezt már az 1790. 26. is megengedi a' raboknak, s azt nem is lehet proselytismusnak nevezni, midőn a' rab maga kívánja a' papot; sőt illy esetben proselytismusról félni annyi, mint a' vallásosság kifejlődésétől tartani, minthogy a' rabról, kinek már a' világi érdekekkel, sokszor tán örökre elkülönözött állapotjában, semmi köze, fel sem tehetni, hogy meggyőződése után ne induljon. Egym. követ megnyugszik a' szerkezetben, mert ott nyilván meg van határozva, hogy más vallásbeli lelkész csak akkor bocsátassék a' rabhoz, midőn ezt maga kívánja, aztán meg, egyik tőrités kiengyleníti a' másikat, de nemis igen méltó irigylésre az itt s így szerzendő colonia Ezen okok elsorolása után szavazatra bocsátatván a' dolog, a' többség a' szerkezet mellett nyilatkozott. Másik indítvány a' 263. §-t illeti, hol is az mondatik, mikép az általános hitszónoklattartás (praedication) egyik vallásbeli felekezeten sem engedtetik meg, s az ekkép elmaradandó általános hitszónoklatok a' lelkészek által a' rabok külön kamaráskáikban tartandó s az illető rab büntetéséhez s hajlamához mérséklendő magányos vallásoktatás által pótoltatának. E' §. felett az orsz. választmányi jegyzőkönyv szerint hosszab tanácskozás keletkezett, mimódon kell s lehet a' magányrendszer elvei megsértése nélkül a' rabokat az isteni tisztelőben részesíteni. Abban, hogy általános hitszónoklat nem tartathatik, a' választmány

minden tagjai megegyeztek, miután a' törvényhatóságok börtöneiben rendszeren nemcsak egy hitfelekezeti rabok fognak őriztetni, s így a' kath. praedicationnak halála a' prot. rabra nézve s viszont a' prot. hitszónoklat a' kath. rabra nézve némi botránnyal is járhatna, határozatott tehát: hogy ezen általános praedication a' rabok külön kamaráskáikban tartandó s a' rab büntetéséhez s hajlamához mérséklendő magányos vallási oktatás által pótoltatassanak. S hogy ezen oktatások minél gyakoribbak lehessenek, szükségesnek találtatott, a' maga helyén minden 50 rabhoz egyegy lelkészt rendelni. A' misehallgatást illeti, az orsz. választmány több tagjai oda nyilatkoztak: hogy a' misemondó papnak s az oltárnak, hol az mondatik, látása szükséges vallásos érzetök felébresztésére s e' miatt ohajták: bár találatnék felolvas mód. mellyel fogva a' magányrendszer elvei feláldozása nélkül a' rabok ne csak csemetés által értesitessenek a' mise fő esélyeges momentumiról, hanem ezeket szemmel is láthassák; miután azonban a' börtönnek panopticon alakban építettése, melly az oltárnak minden rab általi láthatását vonná maga után, több tekintetből helytelennek s gyakorlatilag létesíthetlennék ismertetett el, a' raboknak külön kápolnába egyenkénti vezetése pedig, hol kiki külön páholyából az oltárt s misemondó papot láthassa, a' nélkül hogy ő rabtársaitól s ezek tőle láthatatnának, ha nem volna is tömérdek idővesztéssel összekapcsolva, már azért sem fogadhataték el, mivel a' páholyok szomszédságánál fogva a' rabok, jelek, kopogás stb. általi közlekedésutján a' magányrendszert könnyen kijátszhatnák; azon egyéb módok végre, mellyek az orsz. választmány néhány tagjai által a' mise láthatásának eszközzésére előterjesztettek, létesíthetlennék, határozatá lett: szőlittassanak fel a' műértők az iránti véleményadásra: vajjon lehetséges volna e' oly módot találni, melly a' magányrendszer építési elveinek feláldozása nélkül a' mise láthatását is eszközölhetné? addig pedig a' misehallgatásra nézve az alválasztmányi javaslat hagyatott meg. A' fen szóval együttimádkozás s együtténeklés, mint az elfogadott rendszerrel alapan ellenkező, semmi esetre sem engedtethtvén meg. A' felszólított műértők közül Graeff Károly és Cassano Józ. építőmesterek az orsz. választmányi kívánatát hordozható oltárségységével terveztek eszközölthetőknek. Minek azonban leírását mellőzve, szoritkozunk azon indítvány-előadásra, miszerint kívántatott, hogy az általános hitszónoklat engedtessek meg a' börtönökben. Tapasztaltam így szól az indítványzó követ, meggyében, mikép az illyes praedication minden vallásfelekezetre tekintet nélkül sikeresen javítják a' rabok erkölcsét, ohajtaná tehát, hogy legalább vasárnapokon, a' hitágazatok szőrszálhasgatóit mellőzve erkölcsi praedication tartatnék a' raboknak, mit ő, vagy a' kinyitogatott ajtóban állva, vagy pedig álarcososan, hogy egymásra ne ismerjenek a' kápolnába gyűlve halgathatnának. Ez indítványt többen pártolták, mondván, hogy a' közönséges szónoklat ellenállhatlanul ragadván meg a' kedélyeket, sokkal hathatósab javításra mint a' csupán magányos oktatás, minthogy nem kell czélt eszközzel összezavarni, s czél a' javítás; ha a' köz. szónoklat javít, bár a' magányrendszer némileg csorbítani lát-szik, el kell azt fogadni, minthogy a' magányrendszer czélja nem annyira az, hogy senkivel se, hanem az, hogy bűnőtársival ne értekezessék a' rab. Mások ellenzék a' köz. szónoklatot, mert az a' magányrendszer elvei feláldozása nélkül meg nem történhetik, de gyakorlatilag sem eszközölhető lelkiösméret-erőszakolás nélkül, mert lesznek meg. börtönök, hol alig találkozik 1—2 kath. rab; ezek számára tehát külön hitszónokot kellene tartani, a' mi rendkívül költséges vagy mi még rosszabb, arra ke lene erőtetni, hogy más vallásbeli hitszónokot hallgasson, de más felől a' lelkészt sem kényszeríthetni, hogy a' hitágazatokat egészen mellőzve csupa erkölcsi predicationokat tartson, miután a' börtön elvetemült emberekben gyakran előbb hitet kell ébresztetni, hogy a' tiszta erkölcs szavai benyomást tehesenek rájuk; azonban nem is minden lelkész fogna engedni predicationt előleg bíráltatni, azután az is megtörténhetnék, hogy a' különböző felekezeti hitszónokok egymással versenyeznének a

hallgatók térítésére számított beszédekben. Egy kápt. követ megismérte ugyan, hogy a' köz szónoklatigen nagy benyomást tesz a' hallgatókra, de ha e' miatt magányos oktatás elmaradna, nem vólnó azt célhoz vezetőnek. — Több e' főleokoskodás után a' többség a' szerkezet mellett maradt. A' többi szakasz észrevétel nélkül olvastott, míg az összes börtönrendszerre felügyelésről levén szó, felolv. az orsz. választmányi többség azon véleménye, miszerint kihagyá az alváltmány azon javaslatát, hogy a' hltanács a' börtönökrül 3 évről három évre az országgyűlésnek jelentést tegyen, mivel ugymond az orsz. választmányi többség, a' felügyelés eredményei ügyis közölthetnek a' törvényhatóságokkal 's így tökéletes nyilvánosságba tétetvén a' börtönök időszakonkénti állapotja, a' törvényhatóságok a' szükségességeknek látszandó módosításokat követeik által az országgyűlésben is előhozhatják; mivel továbbá a' politikai hatalmakat, a' köztük létezni kellő egyensúly tekintetéből is összevarni nem lehet, mi megtörténék, ha a' közigazgatási tárgyak országgyűlés alá rendezetnének. Előmutattak ugyan a' nm. hltartó tanács által az ország pénztárjáról 's más az ország által alapított tőkéket az országgyűlésen a' számadások, de ezen alapítványok 's pénztárak az ország Rdeinek egyenes rendelkezésétől függvén, az azok róli jelentésekben az orsz. gyűléseknek épen azért bejelentendők, 's így ezen egyes különös esetek okul nem szolgálhatnak azon következtetésre, hogy a' közigazgatási egyéb tárgyak is rendszeren országgyűlési ellátás alá vonatandók. Az alváltmányi szerkezetet pártoló kevesebb rész, fentartá magának az e' tárgyban készitendő külön vélemény beadhatását. A' beadott külön vélemény pedig így szól: alkotványunk alapelvei szerint az összes törv. hozási hatalom egyedül orsz. gyűlésen gyakorolhatván törvényesen, az összes törv. hozás foglalkozásnak általánosan kitűzött célja pedig a' haza közjava gyarapításában határozatván, hogy ebbeli magas feladásának az összes törvényhozás voltaképp megfelelhessen, oly adatokra is van elkerülhellen szüksége, melyekből egy vagy más tárgyra nézve a' körülményeknek hogyan állásuk 's a' fenálló törvények rendelkezéseinek kielégítő vagy netalán hiányos állapotjuk iránt kimerítőleg értesítve legyen 's azok nyomán biztosan tehesse meg szükségességeknek látszó további intézkedését; ily adatokkal pedig legalkalmasabban valamint azon kir. h. tanács szolgálhat, mellynél foly és gyűl össze a' törvényhatósági kerületi börtönigazgatósági minden tudósítás; summás foglalataiknak a' három év alatt tartatni kellő országgyűlések elibe leendő terjesztésök sem a' politikai hatalmakat össze nem zavarja, sem a' k. hltanács tekintetének legkisebb esőkkentést sem okozand, mert senki kérdésbe nem veheti, hogy az összes törvényhozásban a' fejedelem és nemzet közösen egyesülve levén valamint a' k. h. tanács első létrehozását 's felállítását is az összes törvényhozás akaratjának egyesüléséből vette; első elrendezésnek 's kötelességei 's hatósága meddig terjedésének körén is megszorításokat vagy bővítéseket az összes törvényhozás mindenkor tehet: ugy alkotványunkban gyökeresíthető semmi ok vagy tekintet nem találhatik annak igazolására, hogy a' k. hltanácsot a' közigazgatási tárgyakra nézve is az országgyűlésnek teendő hivatalos jelentésre törvény által szorítani nem lehetne. Az országgyűlési naplókönyvek és iratok tanúsítják: hogy az ország köz 's különösen a' magyar testőr ns sereg pénztárának, 's más az ország által alapított tőkéket kezeléséről orsz. gyűléseken mutattnak elő a' k. hltan. által a' számadások 's így ezen állapot, a' főlebbi általános elvek gyakorlati alkalmazását is igazolja, különben pedig miután az orsz. választmány felhívott végzését hozta többség is megegyezett abban, hogy a' kérdéses táblás jegyzékeket fenforogható különös észrevételeivel együtt a' k. hltan. évenként, nemcsak a' kir. felsőnek terjessze föl, hanem azokat nyomtatott példányokban egyszersmind az ország és ahhoz kapcsoltszékbeli minden törvényhatósággal is közölni tartozzék, annak, hogy ugyanazon táblás jegyzékeit 's a' dolog érdemére nézve fenforogható észrevételeit (három éve: összefoglalva) az orsz. gyűléseknek is elejébe terjeszteni miért ne kelljen? alapos okát át nem láthatjuk: annyival inkább, mivel tagadhatlan, hogy a' 3 év alatti tapasztalás eredményeinek egybefoglalása az egész dolgot szélesb alakban tünteti elő 's bővebb tért 's adatokat nyújt mind az egybevetésre, mind a' további rendelkezésekre. Végre nem szolgálhat e' részben alapos ellenvetésül, hogy a' törvényhatóságok a' szükségességeknek látszandó módosításokat követeik által országgyűlésen is indítványba tehetik; mivel ha azon tekintet fen nem forogna is, hogy tapasztalás szerint a'

törvényhatósági ollyatén indítványok, a' dolog belső érdemét csak részletesen érdeklendik; épen azon ok és szükség, hogy a' törvényhatóságok követeinek ollyatén részletes indítványok, országgyűlési tanácskozás alá veendők, vonja maga után annak kerülhellen szükségét, hogy az egész dolog, nem részlegesen, hanem egész kiterjedésében vétetvén országgyűlési tanácskozás alá, a' rendelkezés is akkép történjék; ezt pedig rendszeren eszközteni 's célirányosan teljesíteni csak úgy lehet, ha az országgyűlési tanácskozások és rendelkezéseknek alapjukul a' k. hltan. től három évi tapasztalásokról bekívánandó kimerítő tudósítások szolgálndanak. E' külön vélemény fölkiáltás utján elfogadtatott.

LIVIK ker. ülés sept. 12-én. Elnökök: Török és Sötér; jegyző: Szemere. A' ker. börtönök felállítására, építésmódja 's egyéb körülményekről szóló §, minden észrevétel nélkül felolvasatván, következtet a' 17dik fejezet a' ker. börtönök helyeiről 's a' kerületek kiterjedéséről. E' fejezetben tett változások csak akkor érthetők, ha a' törvényhatóságoknak kerületi börtönökre nézve orsz. választmányilag történt felosztása előre bocsátatik, e' végre szükségesnek láttuk az egész felosztást közölni, mi is ez: **Léva városban felállítandó 's első sorszámu kerületi börtönbe köv. törvényhatóságok szállítják rabjaikat:** 1) Pozsonymegye, Bazin, Modor, Nagy-Szombat, Pozsony és Sz.-György sz. kir. városok. 2) Nyitra vmegye és Szakoleza sz. kir. város. 3) Komárommegye és város. 4) Győrvmegye és város. 5) Mosonvmegye. 6) Sopronymegye 's Kis Marton, Ruszt és Soprony sz. k. városok. 7) Esztergommegye és város. 8) Barsmegye 's Körömcz és Uj-Bánya sz. k. városok. 9) Trencsénymegye és város. 10) Turócvmegye. 11) Árvmegye. 12) Liptóvmegye. 13) Zólyomvmegye 's Besztercebánya, Breznóbánya, Korpona, Libetbánya és Zólyom sz. kir. városok. 14) Hontvmegye 's Bakabánya, Selmecz és Bálabánya sz. kir. városok, végre 15) Nógrádmegye. A' Keszthely mvsban felállítandó ker. börtönbe: 1) Vasmege és Köszeg város. 2) Zala vmegye. 3) Somogyvmegye és 4) Veszprémmegye. Sz. kir. Buda fővárosb. felállítandó ker. börtönbe: 1) Fejérmegye és Székes-Fejérvár város. 2) Tolnvmegye. 3) Pest, Pilis és Solt t. e. vgyék 's Buda és Pest városok. 4) A' Jász, és kiskunsági kerületek. Sz. kir. Kassa városban felállítandó ker. börtönbe: 1) Szepesvmegye 's Kézsmark és Lőcse sz. k. városok 's a' szepességi 16 város. 2) Sárosvmegye 's Bártfa, Eperjes és Szeben sz. kir. városok. 3) Zemplénvmegye. 4) Gömör és Kis-Hont t. e. vmegyék. 5) Abaujvmegye és sz. k. Kassa város. 6) Ungvmegye és 7) Beregmegye. A' Nagy-Károlyban felállítandó kerületi börtönbe: 1) Máramosvmegye. 2) Ugocsamegye. 3) Szatmármegye 's Nagy-Bánya és Szatmár-Németi sz. k. városok 's Felső-Bánya. 4) Zabolcsmegye. 5) Debreczen vsa. 6) Krasznvmegye. 7) Közép-Szolnok vgye. 8) Kővárvidéke. Nagy-Váradon felállítandó ker. börtönbe egyedül Bihar vmegye. Miskolczon felállítandó ker. börtönbe: 1) Tornvmegye. 2) Borsodvmegye. 3) Heves és Külső-Szolnok t. e. vgyék 's 4) a' szabad Hajdu kerület. A' Szegeden felállítandó ker. börtönbe: 1) Csongrádmegye és Szeged városa. 2) Torontálmegye. 3) Temesvmegye és Temesvár város. 4) Szabadka város. 5) A' nagy kunsági kerület. Az Aradon felállítandó ker. börtönbe: 1) Aradvmegye 's városa. 2) Kraszómegye. 3) Békésmegye. 4) Csánádmegye. 5) Zarándvmegye. A' Pozsega városban felállítandó ker. börtönbe: 1) Baranyvmegye 's Pécs. 2) Bács-Bodrog t. e. vgyék és Ujvidék 's Zombor városok. 3) Pozsegamegye és városa. 4) Szerémmegye. 5) Verőcsmegye és Eszék város. 6) A' tenger melléki ker. 7) Buccari város. 8) Fiume város. 9) Körösmegye és Körös és Kapronczasz. k. városok. 10) Vasas vmegye és város. 11) Zágrávmegye 's Zágráb és Károlyváros sz. kir. városok 's Turopolya mezeje fogják illető rabjaikat átszállítani. Ezen felosztás elolvasatván Veszprém vmegye követe örvendezését jelenté, hogy az orsz. választm. Veszprém vgyét a' k. börtönöket illető felosztásból kihagyván, tetteleg elismerni látszik, miképp e' megyébenk. börtönbe való gonoszok nem találkoznak. Ezen örvendésnek azonban, csakhamar véget szakasztá egy m. követ, ki az orsz. választmányi munkálathatban maga is részes levén, megfejté, miképp az orsz. választmány nagyon is jól tudta, hogy Veszprémmegyének évenként 114 ker. börtönbe való embere van, mi miatt Veszprémmegyét a' keszthelyi ker. börtönrel vizasztalá meg, a' választmányi jegyzőkönyvből kimaradás pedig csupa sajtóhibának tulajdonítandó. Most a' Jász és kis kunsági ker. köv. szólt fel, hogy miután a' kerületnek igen sok áldozatba kerül, sőt sokszor szinte lehetlen rabjait Budára száll-

lítani, soroztassék a' szegedi kerületi börtönhez. Erre választatott, miképp a' ker. börtönök felépülését alkalmasint megelőzi az állandó hid, annál fogva a' dunai közlekedés megszakadásától nincs mit tartani a' jász kua kerületeknek, egyébiránt ez idő szerint is ritkán akad fen a' dunai közlekedés 24 óráig: aztán lehetetlen is a' felosztásnál kikerülni, hogy egyik vagy másik törvényhatóság a' Dunán vagy Tiszán át ne kénytelenítették rabjait szállítani. Soprony szinte az átszállítás és távolság miatt panaszkodott, mire válaszul adatott, hogy az alváltmány Puzsonyt javasolta ugyan kerületi börtönhez, de miután a' földképen 15 hatóság közepén Léva látszott, így történt hogy az orsz. választm. Lévára rendelé a' ker. börtönépítést. Ezután Szatmár-Németi követe adá elő okait, mellyeknél fogva N.-Károlyból Szatmárba kíváná áttéetni a' ker. börtönt. Szatmár ugymond akár fekvését akár környékét akár szabályozott, vizét 's azon szállítható tüzi 's épületi fa és kömenyisíget akár piacát tekintjük. a' ker. börtönfelállításra nézve elsőszóggal bir Nagy-Károly felett. Szatmár kívánatát több megye pártolá, minék következtében a' szerkezet úgy módosított, miszerint a' k. börtön Szatmár-Németiben építették. Debreczen követe, azt kérte, hogy Debreczen N. Váradhoz csatoltassék, minthogy N. Károlyba, vagyis módosítás után Szatmárba, nemcsak utainak járhatatlansága, hanem távolsága miatt is sokkal több áldozatba kerül a' debreczeni foglyok szállíttatása mint N. Váradra. Erre választatott, hogy miután a' ker. börtönök 500 kamarásokra számították, Biharnak pedig magának a' megyei tabellák szerint 504 rabja van évenként ollyan, ki félévél hosszabb fogságra ítéltek, ha Debreczen rabjait, honnan évenként 54 kerül ki, Biharéhoz adjuk, látnivaló, hogy az 500 kamarájú börtönbe nem férnek meg, 's ezért sorozta az orsz. választmány Debreczen N. Károly alá, egyébiránt bajos az ily felosztásnál minden törvényhatóság kedvét eltalálni; 's annyi bizonyos, hogy ha egy változást szenved, akkor az egész felosztás megbomlik. — Egy m. követ megengedi, hogy papiron helyes a' felosztás, de azt nem hiheti, hogy Szabolcs, Szatmár és Máramaros vgyéknek csak annyi rabja volna mint magának Biharnak. Bereg követe ismét azt sürgeté, hogy megyéje inkább a' szatmári ker. börtönhez soroltassék mint a' kassaihoz, más felől pedig Torna követe panaszolván megyéje ereje vékonyságát 's Miskolcz távolságát, a' kassai börtönhez kívánta megyéjét csatoltatni, említvén, hogy az orsz. választmány ugy látszik, mintha ezen felosztásnál a' hatóságok helybeli könnyebbségét nem tekintre, csak a' rabok számát 10 elosztva vette volna kulesul; pedig inkább építették némellyik börtön 600 személyre, csak hogy a' helybeli könnyebbség m. követe is, ki nem hihetvén, hogy Biharnak magának annyi rabja volna mint Szabolcs Szatmár és Máramaros vgyéknek, sürgette hogy egy vidékismérő választmány neveztessek ki, 's általa az egész felosztás újra dolgoztassék, jelesen pedig Szabolcs Biharral kapcsoltszék össze, 's a' ker. börtön helye legyen Debreczen. Megtetszett ezen eszme Debreczen követének is, 's mind a' mellett, hogy még mostis mutogatá, miképp Debreczen 54 rabjának annál inkább remélhetni N. Váradon helyet, mert a' javító rendszer behozatalával fogyatkozni kell a' rabok számának, most azt is szorgalmazta, hogy Bihar Szabolcs és a' Hajdu kerület egybecsatoltatván, építették a' ker. börtön Debreczenbe. Pártolá a' debreczeni követet a' bihari, mondván, hogy a' helyi hatóságokat a' szomszédosság vérs és rokonság mintegy összeforrasztott, azokat csupa számra való tekintetből nem szükség elválasztani, mert habár 500ra számították is a' ker. börtönök, annyit csak méltán várhatni, hogy az eddigi bünszoklak eltörlésével 's a' javító rendszer behozatalával időre időre alább száll a' rabok száma és a' debreczeniek is megférnek a' n. váradi ker. börtönben, sőt ha Biharral Szabolcs vgye és a' Hajdu kerület egybecsatoltatnék, lehetne a' n. váradi ker. börtönt 600 vagy több személyre építeni. Ugyanazon követ, ki mint orsz. választmányi tag a' jelen bünt. törv. könyv kidolgozásában részt vón, 's a' felakadásokra ez ülésben már többször felszólt, így válaszolt: Az orsz. választmány tagjai igenis bírtak vidékisméréssel, mert magokból a' panaszkodó hatóságokból is több érdemes ur velt abban részt, egyébiránt, ha a' rabszámítás nem áll, mint némelly követurak hinni szeretik, annak a' választmány nem oka, miután az orsz. választmány ő es. kir. fenségének a' nádornak közremunkálása által becsültött megyei adatokra építette számítását 's ha ez adatok hiányos. Kraszna, Középszolnok és Kővárvidéke rab-

stati
vissz
nan
ben
lla
szek
töt
del
az e
szim
egyé
tegy
sőt
szok
má
hel
tatá
neve
bört
lány
tozn
ne a
hanc
odj,
sók.
radr
N. Ká
meg
biri
vít
má
tatá
kik
csát
tart
ker.
gét
hoz
és K
ker.
reze
Kass
jait
ni, S
Csar
kére
tolla
ta ve
bics
ba va
ga ig
tönh
Bics
tósá
hova
akar
rab
az j
szá
de m
tört
Pozs
tör.
zepe
rab
köve
nek
költ
ellen
szot
kivá
nat
egy
zseg
más
bört
sok
hogy
táro
mán
levé
alatt
gált
nők
költ
mán
zolt
tóna

statistikai tabellákat nem küldök be, minthogy mint vissza nem esatolt részek fel sem szólítottak, a honnan e' hatósági rabok számára a' szathmári ker. börtönben hagyott hely, hova még most csak 473 rab esik. Ha Bihar, Szabolcs, Hajdu kerület és Debreczen összekapcsoltatik, 900 — 1000 személyre kell ker. börtönt építeni, de ekkor kénytelenek leszünk aztán a' rendet 's tisztaságot fentartó személyzetet is szaporítani 's az egész börtönrendszert újra dolgozni, minél ismét számtalan újabb kérdés megfajtásával kell küzdeni. Ha egyébiránt tet. k. a' t. Kk-nak és Rk-nak változtatni, ám tegyék, mert ezt tenni van joguk, hatalmuk és bölcseségük, csak felelni ne méltóztassanak, mikép egyik változtatás okvetlen maga után fogja vonni a' másikat. Egy más szónok a' ker. börtönök helyének változtatását lehelőnek mondja, azon esetre azonban, ha több változtatást kívánnak a' Kk. és Rk., szükséges választmányt nevezni. Megjegyző a' következő szónok, hogy a' ker. börtönöknél a' raboknak 500ra kiállítását azért sem tartja lényeges dolognak, mert az különben is időnként változni fog, a' honnan egy másik követ azt kívánja, hogy ne a' törvényhatóságok szabassanak a' börtönökhöz, hanem a' börtönök a' törvényhatóságokhoz, annál fogva oda, hol nagyobb a' rabszám, nagyobb börtön építtessék. A' hajdu-kerületi követ Debreczenbe vagy N. Váradra kívánta volna rabjait szállíttatni, a' szabolcsi ismét N. Károlyt kívánta volna továbbra is kerül. börtönhelyül meghagyatni. Ezután egy előkelő m. követ előadja, habirigaz is, hogy a' rabok eddigi száma esökkenését javító rendszerünk behozatával okosan várhatjuk, de más részről nem kell felednünk, hogy miután a' börtönítés eltörlött helyébe fogság állítatik, azok száma, kik eddigelő testi büntetéseket kiállván szabadon bocsátatnak, nevelni fogja a' rabok számát 's épen ezért tartotta maga előtt a' nm. orsz. választmány, midőn a' ker. börtönök felosztásánál a' rabok mostani mennyiségét véve számítása alapjaul. Debreczen szóló N. Váradhoz sorolhatónak tartja, mert Kraszna, Közép-szolnok és Kővár vidéke még a' n. károlyi vagyis már szathmári ker. börtönhöz fognak járulni. Ezek következtében Debreczen N. Váradhoz, Bereg Szathmárhoz, Torna pedig Kassához tételtek. Ezután Temes neheztelte, hogy rabjait Aradon keresztül, hol kerül. börtön fog felállíttatni, Szegedre kénytelen szállíttatni, kérte tehát, hogy Csanád téssék Szegedhez, Temes pedig Aradhoz. E' kérelmet azonban az aradi követen kívül senki sem pártolta; így járt Gömör is, mely rabjait Miskolcra akarta volna szállíttatni; de annál több pártolást nyert a' bícsi követ azon indítványa, hogy Pozsegából Zomborba vagy Pécsre töltsék át a' ker. börtön, miután Pozsegáig igen távol esik. Pécsét a' baranyai követ ker. börtönhelyül főleg azért ajánlotta, mert Baranyának és Bácsnak több rabja van, mint a' velők kapcsolt 9 hatóságnak összesen, azonban Pécs, ellenében Eszéknek, hova előbb az orsz. választmány a' ker. börtönt építtetni akarta, egészséges, azonfelül olly népes város, hol a' rabok készítvényei el fognak kolni. Erre egy m. követ azt jegyző meg, hogy az orsz. választmány Horvátországnak magának készíttett volna egy ker. börtönt, de miután évenként mindössze csak 86 rabja van, azért történtek az összekapcsolások. Eszék egészségtelen és Pozsega azért választatott; a' ker. börtönhely meghatározásánál nem azt kell tekinteni, hogy a' kerület közepe tájára építtessék a' börtön, hanem oda, hol legtöbb rab van, mert a' mely hatóságnak egy két rabja van, kevesebb költséggel szállítja ezt távolabb, mint az, melynek számosabb rabot kell évről évre a' ker. börtönbe költöztetni. Ezen előadások után Pozsega vgye követő ellenzé a' változtatást, és habár a' többség pártolni látszott is a' ker. börtönnek Pozsegából Pécsre áttételét, kívánta a' kérdést szavazatra bocsátatni, mely kívánta méltányoltatott. A' szavazó megyei követek közül egy azzal igazolta Pécsre szavazását mertugymond, Pozsegában nem fognak megszervezni a' protestans rabot, másik épen azért kívánta Pozsegában hagyatni a' ker. börtönt, mert ez uton be juthattak volna a' protestánsok is a' szent földre. A' szavazás végeredménye lett, hogy a' ker. börtön nem Pozsegába, hanem Pécsre határozatott 's végül az is, hogy miután az orsz. választmány a' véghelyeket illetőleg, a' katonaságra nézve nem levén adatai, nem intézkedhetett, még ez orsz. gyűlés alatt kéressék meg ő felsége a' szükséges adatok szolgáltatásáért. Köv. a' törvényhatósági 's kerületi börtönök első felállítására 's azontul fentartására szükséges költségekről szóló §. Még el sem olvastathatott jó formán a' fejezet címe, midőn egy m. követ oda nyilatkozott, hogy ő megyéje nevében semmiféle egyenes börtönadót el nem fogadhat, egy más pedig azt indítványo-

zá, hogy miután a' szönyegen levő büntető törvénykönyv legnagyobb kincse a' bünvádi eljárásban, jelesen az esküdszék felállításában rejlik 's ennek megállapításaért minden alkotmányos jogait szerető megye örömet fog áldozni, e' költségekről szóló fejezet a' bünt. törv. könyvi javaslat 2dik részével tárgyalassék, annál inkább, mert még több követ van, ki utasítással e' részben nem levén ellátva, vagy nem szavazának, vagy ha igen, hajlandóbbak a' költségek viselése ellen nyilatkoznak. Szokatlan élelkséget látszott ez indítvány lehelni, mind a' hallgatóságra, mind a' képviselő testületre nézve. Egyik rövid nyilatkozás a' másikat érte, a' szerint ébresztve reményt vagy félelmet, a' mintszóló a' börtöni költségek viselését utasításánál fogva el- vagy nem fogadhatónak mondá. E' fejezet elhalasztását sürgették némelyek, mások meg úgy okoskodtak, miszerintki a' célt akarja, annak akarni kell az eszközt is, úgy hogy ki a' javító rendszer behozatására szavazott, annak következetesség nyomán a' javító rendszer felállítására kívántató költségek viselését is el kell vállalnia, ezt mások tagadták. Midőn így ingadozának a' vélemények, megragadó lelkesüléssel szólalt fel egy m. követ, ollyan megyének követő, mely, miként szóló megjegyző, nem igen bujálkodik ugyan szép szavakban, de hol tenni kell, hol tenni igazság és emberiség parancsolja, határozott és szilárd akarattal vállalja magára azon teher viselését, mely a' földhöz ragadt szegény jobbágy könnyebbitéséül szolgál. Kérkedik mond szóló, több megye, mikor adni, mikor áldozni, mikor terhet viselni nem kell, hogy ő Biharral és Csongráddal szokott szavazni; kérdem, hol vannak most azon megyék, álljanak elő, és midőn a' költségek viseléséről van szó, ragadják meg a' haladás zászlóját! e' zászlót elhagyni, ha a' nemesség tüzte ki, nem illik, nem szabad; különben hasztalan minden munkánk, hű minden tanácskozásunk, csupa képmutatás liberalismunk. A' nemzeti elv élje már valahára tul magát, különben népnevelésünk és minden egyéb polgári intézkedésünk mostani nyomorúságában fog pangani 'sat. Most nem rántják ki a' szék alólunk, ha nincs is utasításunk, szőlünk, mert ha akarjuk hogy javító rendszerünk legyen, akarni kell a' velejáru teher viselését, én ha nem volna is utasításom, szólnék, de áldom megemet, hogy elég igazságos mindazon terhek viselését saját vállaira venni, melyeket mással viselteni nem igazság. Egy más szónok mintegy folytatva, így nyilatkozék: E' tárgy halogatása először borítaná homálylyal orsz. gyűlésünk derült nappalát, ha mi most, midőn fizetésről van szó, összezsugorodva hallgatnánk, vagy szűkkeblűleg azt határoznók, hogy a' szegény megyei adózó zsrján épüljenek a' börtönök, holott annak véres veritéken elég magas, elég pompás épületek emelkedtek már, de többnyire tisztviselőink kényelmére; kívánhatjuk e' becsületesen, hogy most megint gonosztévő nemesink számára is öök építsenek? mi nemesek örvendünk a' kir. ö adásoknak, de mit érnek azok, ha fizetni nem akarván pusztában elhangzó szavakká válnak? utasítás nélkül mentek eddig is sokan, és az utolsó fejezetnél nem áttallanánk felakadni? tárgyaljuk tovább e' fejezetet, és ha küldőnk keblét a' nem fizetés szűk lelke szálotta volna is meg, legalább a' követekre ne háruljon az égre kiáltó igaztalanság átkos homálya. E' fejezet tárgyalását elhalasztani, ezen szavakkal kezdő beszédét egy m. követ, annyi mint nem merni kimondani, hogy milétsíteni akarjuk azt, mit eddig akartunk, ellenzeni pedig azt, hogy fizessünk ha építtetünk, és mással akarni vitetni saját terhünket a' legnagyobb igaztalanság. A' mult országgyűlés a' közbátorság biztosítása végett szükségesnek látta egy új börtön-rendszer behozatását 's ennek mi módoni eszközölhetése végett javaslatot köszítő orsz. választmányt nevezett ki, az orsz. választm. megbízatásában lelkiismeretes készséggel 's gondal eljárván, javaslatát előterjeszté, és ő fels. kir. előadásiban nyilván kívánta, hogy mi ez orsz. választmányi javaslatot a' többivel együtt tárgyalás alá vegyük 's mi történik? mi a' mult országgyűlésen kijelentett közki-vánat és fejlődési figyelmeztetésnek engedve, a' büntető törv. könyvi javaslat két részét tárgyalás alá is vettük 's a' benne indítványzott javításokat a' közbátorság biztosításul kész szível fogadtuk, azonban midőn az elfogadott javítások eszközöléséhez kívántató költségekről van szó, tétovázni látszunk és miért? mert sokan küldőikről nem átalják feltenni, hogy célt akarnak célhoz vezető eszköz nélkül. Sajnálom azon követeket, kiket megyéik illy képtelenség szorgalmazására egyenes utasítással láttak el, és én nem is szólok ezekről, kik oda vannak utasítva, hogy a' célt akarják de az eszközt egyenesen tagadják meg; hanem azokról, kik még

eddige. ő e' részben utasítással nincsenek ellátva, azt hiszem, miszerint polgári legszentebb kötelességeiket teljesítendik, ha mind addig, míg kezeik meg nincsenek kötve, igaztalanságot nem akarnak elkövetni; nem szánakozásraméltó nemzet volna e' az, melynek nemessége, habár legtöbb felteni valója van is, a' közbátorság biztosítása terhét mostis azon szegény osztályra töl-ná, mely szegénysége miatt rablótul nem félhet. Ezt nem teheti a' magyar nemesség, legalább nem teheti fel róla, hogy teheti, főleg miután az eddigelő vértalommal felruházott urodalmak az új rendszer behozatásával a' büntető bírások terhetül megszabadulván mondhatlanul megkönnyebülnének. — Ezen szóló a' kérdéses fejezetet felkiáltás utján indítványozta elfogadtatni, mire némelyek 'elfogadom' mások ismét szavazást sürgetvén nagy lett a' zaj. A' zajbul azonban csakhamar egy szó emelkedett 's e' szó értelme az: hogy hazánk jövődjének minden reménye e' hon lakosai érdekének egyesítésében rejlik, ez érdekegyesítés pedig legezés-szerűben a' teher közös viselése által eszközölhetetik, ánde most nem arról van szó: viseljünk e' minden terhet közösen, azaz adózzunk ő, mert ha ezen nemzeti életkérdés forogna szönyegen, igen is helyén látnám az okodást, úgy de egészen más, mi felett most nekünk határozunk kell, ez t. i. börtönök építtetése, ollyan valami, minek szükségét már a' nemzet kimondta, midőn a' büntető törv. könyv kidolgozását orsz. választm. bizta; a' börtönök építési költségit a' közadó fundusa meg nem bírja, annál fogva nekünk, itt különös subsidi-umról kell gondoskodni, azaz a' kérdéses fejezetet nem annyira elfogadni, mert hiszen ez maga az ország közös akaratának kifolyása, hanem csak megerősíteni; mire nézve azért sincs helye a' halogatásnak, mert ha a' többség a' büntető törvénykönyv tárgyalásába ereszkedett, nincs ok miért ne menjen tovább ugyanazon többség, miután alig van tárgy, mire nézve általában minden követ utasítással volna ellátva, úgy hogy ha valamit végezni akarunk, e' tekintetben is csak a' többség határozhat. Én tehát részemről felkiáltás utján kívánom e' fejezetet elfogadni, egyébiránt szavazásra is kész vagyok. Szóltak még többen, egy m. követ többek közt állítá, miszerint épen olly anomalia azt kívánni, hogy a' nemes börtöni költségeit az adózó fizesse, mint azt kívánni, hogy a' nemes büntetését az adózó állja ki, egyébiránt megjegyző hogy a' 48ik fejezet címjéből az „első“ szó kihagyandó, mi el is fogadtatott. Folyvást tartó hűvvel sürgettetett még egy részről a' szavazás más részről a' végzés felkiáltás utáni kimondatása, midőn közbe közbe hangzott, hogy a' mely megye a' háziadót el nem vállalja, annak a' börtöni költségek állandó viseléséhez sem lehet járulni, és onnan, hogy valaki a' büntető törv. könyv tárgyalásába bocsátkozott, nem következik, mikép annak a' börtöni költségeket is el kelljen vállalnia. Végre győzött a' szavazás sürgetők kívánsága 's feszült várakozás után a' szavazás eredménye az ön, hogy a' börtöni költségek viselése mellett 32 hatóság nyilatkozott, ellene pedig 8, midőn 8 követnek utasítás nem levén, szavazatát felfüggeszté. Történt szavazás közben több czélogzó válasz és viszon válasz az előbbi nyilatkozatok következtében, melyek érdeke azonban inkább csak helyhez és alkalomhoz kötöttet. —

XLik országgyűlés a' Kk. és Rk-nél sept. 7.

Kerül tudósításunkból jól emlékeznek olvasóink, hogy a' bünt. törv. könyvi javaslat első részének 45ik fejez. melyben azok ellen, kik orsz. gyűlési ajánlat nélkül vagy azon felül közadót vagy bármí köz segedelmet pénz, vagy természetnyekben, vagy katonai ujonczokban indítványoznak, gyámolítanak, ígérnek, beszédnek 'sat. büntetések határozatnak, kerületileg nagy többséggel megállapítottatott, most ezen fejezet új vitára szolgált alkalmul. E' fejezetet ugyanis kir. személynek ő nmga fő-lösleg 's egyoldalunak mondá; fölöslegnek mert e' tárgyban Ulászló 5ik végz. már olly büntetéseket határozott, melyek a' jelen fejezetben foglaltaknál, ha nem sikeresnek legalább létesíthetőbbek, de magok a' Kk. és Rk is intézkedtek az előbbi fejezetben minden ide vágó vét-ség meggátlásáról. Elég volna tehát itt annyit mondani, hogy orsz. ajánlatokat vagy kivételeket elvállalni 's fizetni senki ne köteleztessék, minek természetes következése lenne, hogy ha valaki e' részben sérelmet szenvedne, sérelmét visszakövetelési utjon minden igazságos bíró által orvosolthatná; de aggasztó is a' 45. fejezet tartalma, a' mennyiben a' vétkes tisztviselőnek köz kereset alá vételét országgyűlésre bizván, azt okozná, hogy az országgyűlés egyéb életkérdések mellőztével hossz-szab vitatkozások 's villongások csatatérvé alakulna; de egyoldalú is ez intézkedés 's ki nem elégítő, mert

nincs benne büntetés határozva azon esetekre, midőn a törvényesen megajánlott tartozások be nem fizetettek 's ennek eszközlése elmulasztatik; mint szinte arról sincs benne szó, mi történjék, ha valamely törvényhatóság egy vagy más viszonyok miatt önkéblőleg határoz adót 's ebbeli rendeletét semmi kormányzékhez föl nem terjeszti 'stb. Bizzunk tehát a' nemzet azon ősi jellemében, miszerint alkotmányos szabadsága felett örökös buzgalmánál fogva, még legmostohább helyzetében is előg életerőt tud kifejtetni jogai birtokába visszatételére. Most egy m. követ kívánta, hogy a' 45. fejezet al- lapjúl szolgáló közjogi kérdés ne vonassék a' büntető törv. könyv körébe, vagy ha oda vonatik, ne egyoldalulag történjék az, hanem segítsünk a' m. tisztviselők vagy hatóságok hanyagságából eredő azon bajokon is, miszerint jelen szomorú állásunkban a' törvények végbehajtására biztosan soha nem számíthatunk; szóval ha a' kormányzékakat felelősekké akarjuk tenni, tegyük azokká a' hatóságokat is. Más szónokok azon jogok biztosítására, mellyek felülről eredhet impulzusnál fogva veszélyeztetetnek, nem látták elegendőknek a' mit létező törvényeket, mert a' tiltó törvényekhez sanctio kell, főleg azokhoz, mellyek a' fejedelmi jogokkal egyformán biztosítandók és a' constitutio sarkát tevő adó 's katonaállítási országgy. jogok sértetlenségét illetik, különben az alkotmány csak irott malaszt, mellyet lassanként szokás aláadni, hogy az adó és subsidiumok országgyűlés kívüli sürgetése mindig felüljár a' megyékben olyanok által sikeresítették, kik keresztek, csillagok 's hivatalok után ahitoznak 's illy esetben azokról mindenkép biztosították, egy szónok e' vélemény pártolói közül számos adatra hivatkozva hosszasan fejtegeté; azt pedig, hogy a' hatóságok által, mint kellene, végre nem hajtatnak, egyenesen a' kormányzékakat okolák, mondván, mikép ezek saját intézvényeik fogamatosságáról igen lelkiösméretesen gondoskodnak, a' törvények végbehajtására pedig nem ügyelnek. Általában beszéltek itt a' kormányzékak és kormány-ember-ek politikai részrehajlás- okozta visszaéléseiről, a' tanácsosak 's megyei főkörmányzók felekezetes eljárásiról, a' kormányzékai fogalmazók imigy amigy tenni szokott joggyöknyv- vizsgálásaikról; volt szó a' praesidialisokról, politikai tértitgetésekről, tisztügyeszi fogá- sokról, gátugrató versenyekről, 's az országot 1822ben bejárt kir. biztosokról 's megfordítva viszon válaszok utján a' megyei visszaélések ezer nemeiről, míg végre a' többször ismételt „maradjon“ után a' szerkezet elfo- gadottnak jelentetett. Ezután a' tisztviselők ellen el- követett sértésekről szóló 48ik fejezet 's törvényellenes pápai bullák és brevék kerületileg megállapított büntet- tés általi korlátoztatása jöve szóba. A' tisztvisel- lők elleni sértésre nézve elnök ő nagyméltósága figyel- meztetése következtében, nem állhatván ellen egy me- gyei követ 6 izbeni élénk felszólalása az iránt, hogy a' ker. ülés határozatának felforgatása veszedelmes, el- fogadtatott ezen módosítási javaslat, hogy a' becsteleni- tés visszahuzásának csak ugy legyen büntetlenítő h. tusa, ha a' visszahuzás a' becstelenítés helyén rögtön, minden haladék nélkül történik; a' törvényellenes pápai bullák 's brevék büntetés általi korlátoztatására nézve kevés nyi- latkozat után, mi majd egyedül a' kápt. követek részéről történt, a' kerületi szerkezet is névelt „maradjon“, után újra megállapítottat.

XXI. orsz. ülésben a' KK. és RR.-nél sept.

9kén. Szerencsésen bevégeztetett a' büntető törvény- könyv első része, mellynek hátulján toldalékképen a' közt fenyték alá tartozó rendőrségi kihágások 's azok büntetései foglaltatnak. A' tanácskozásonak élénkebb fordulatot adott ama körülmény, miszerint k. személynök ő nmgának azon figyelmeztetését, hogy a' büntetési ese- tek közül keltő kimaradt t. i. a' káromkodás 's valamely büntetett-elkövetés fölünk telhető gátlásának vétkes el- mulasztása. Az indítványozási joggyakorlás kezdését neheztelő szövegek emelkedtek. Vádoltatott t. i. az el- nékség, hogy indítványozási joggyakorlatot látszik kez- deni akarni, e' vád több nyilatkozatra szolgált alkalmul, mellyek egyr'szről azzal végződtek, hogy jelen esetben az elnöki figyelmeztetést indítványozásra magyarázni azért sem lehet, mert azonkívül, hogy a' káromkodás iránt, már némely követek részéről előzőleg különben is szó emeltetett, a' másik eset olly szoros összeköttetésb. áll a' munkával, hogy annak k. személynök nmg általi felhozását indítványul teljességgel nem tekinthetni, más részről pedig elnök ő nmg határozottan többször kije- lenté, hogy ő jogaihoz tovább is ragaszkodik. Mielőtt fel- oszlott az ülés, a' m. főRk viszonvászai felolvastatván, köziratra bocsátattak. A' m. főRk. sept. 11. és 12én tartott XLII. és XLIII. országos üléseiben a' vallásbeli

törvényjavaslat 4ik és 5ik szakaszit ugyanazon sors- örte, mi az előbbi szakaszokat, azaz: a' többség által hosz- szab vitatkozás után sem fogadtattak el.

LV. kerületi ülés sept. 13án. Tárgyaltatott a' büntető törv. könyv 3dik részének a' többség által elfo- gatott börtön- költségek viseléséről szóló 48ik fejezete, mellynek tárgyalása alkalmul szolgált egy ker. választ- mány- kinevezésre az iránt hogy a' nemesség által külön vagy az adózókkal együtt viselendő orsz. ajánlatoknak mind megyei mind egyedi kivetésére nézve lehető legi- gazságosabb ku'os megállapításul a' szerzendő adatok nyomán tervet készítsen.

XLIV. orsz. ülés a' fRknél sept. 13án d. e. 11 1/2 órákor. Felolvastatván bünt. törv. könyvjavaslat iránti üzenete a' KK. és RRnek, mint szinte a' m. főRnek a' vallásbeli sulyok és nehézségek iránti viszonzüzenete a' KK. és RRhez a' gyűlés eloszlott.

LV. kerül. ülés. sept. 13kán. Elnökök: Sötér és Török; jegyző: Szemer. Az LIV. kerül. ülésben el- fogadott börtönkölségekről szóló 48ik fejezet tartalma ez: 382 §. Mindazon költséget, mellyek az egyes tör- vényhatóságok fogházai és börtöneiknek a' törvényvel megállapított rendszerelvi és szabályai szerinti első felépítésére, vagy fenálló fogházi 's börtöni épületeik- nek azon rendszeri modorhoz leendő alkalmazására; to- vábbá fogházi 's börtöni épületeik belső elrendezésére, butorozására 's fenntartására, 's idővel szükségessé vál- ható bővítésére, ugy szinte évenként a' törv. hatósági fog- házakra 's börtönökre felügyelői tisztiszemélyzetre, örök- re, közszolgákra, elzárt vádoltakra, megiltelt foglyokra 's rabokra is rendszeresen megkívántatnak, ezenul azon egyes törv. hatóságok keblőlbeli nemesek 's nemneme- sek birtokuk és tehetségek kiváltáshoz szabandó igazsá- gos arányban, kivétel és különbség nélkül, közösen fog- ják viselni. 383. § A' kerül. minden börtönök felépítési 's első butorozási költséget, mint a' közállományt illetőket, a' kir. pénztár fogja általánosan kiszolgáltatni. 384 §. A' kerül. börtönök fenntartására kívántatott költségeket a- zonban, az ország 's ehez kapcsolt részekbeli törvény- hatóságok olly formán viseljük; hogy minden törvényh- tóság, kerül. börtönbe küldött rabjai tartásáért, ruház- tatásáért, a' rájuk fordítandó gyógyszer-költségeket, 's a' nekik kiszolgáltandó dolgozói szerszámokért járó kiadásokat, a' mennyiben ezek a' rab munkabéréből, v. a' büntetési eljárásban megállapított szabályok szerint annak vagyonából ki nem kerülnek, saját pénztárakból fizesse. 385. §. A' kerületi börtönökhöz rendszeri- tett tisztii és szolgálatbeli személyzet fizetésére, ugy minden ügyebre szükséges költségeket pedig, az e- gész ország 's ehez kapcsolt részekbeli összes tör- vényhatóságok közösen viseljük. 386. §. A' felelbi 384, 385. §.-okban említett minden költség is, szinte a' 382. §ban megállapított módszerint a' nemesek 's nem- nemesekre levő kivetendő, azon költségek igazságos arány szerinti kivetésének kulcsa (valamint jelenleg tör- tén) ezenul is mindenkor és egyedül az országgyűlésen közölgezoza fog megállapítani. 387. §. A' kerül. bört- önbeli raboknak saját vagyonaikból vagy munkabérék- ből visszakerült költségek; azon kerül. börtön pénztárát illetik; mellyben azon rabok elzárva valának 's dolgoztak. és mindenkor azon törvényhatóság részire lesznek le- tudandók, mellynek törvényiséke azon rabokat meg- ítélte. Egy megyei követ indítványozá, hogy a' ker. bört- önépületeknek nemesek első felépítése, hanem további fenntartása 's tataroztatása is a' kir. pénztárra rovassek. Ez indítvány azonban azon válasszal üttetett el, miszerint ki azt akarja hogy ker. börtönök legyenek, meg fog e- légedni, ha a' kincstár a' ker. börtönök felépítése 's első butoroztatása költséget elvállalja. Találkozott ollyan kö- vet is, ki a' kivetés szót a' törv. könyvből ki akarta törö- lteni, mert ugymond, a' börtönkölségek nem közadó ha- nem subsidium utján ígértettek meg. Eloszlata azonban e' követnek a' kivetés szóban fenkadását annak kijelen- tése mikép a' subsidium szinaty ki szokott az egyedekre hozta egy m. követ a' kivetés kulcsát 's indítványozta, hogy miután az orsz. ajánlatok kivetése a' megyékben önkényesen 's így igazságtalanul történik, a' mennyi- ben van rá példa, p. o. hogy kinek husz jobbágy telke van, többet fizet, mint a' ki 1000 telek majorsági földdel bir, a' kivetés kulcsa itt országgyűlésen határoz- tassék meg. Ezt a' fizetés küszöbén állva annál inkább szükség tenni, mert számosan vannak, kiket a' köz adó- bani részesüléstől nem annyira rosz akarat, mint az ön- kényes megrovatástól félelem ijeszt vissza. Ez indit- vány következtében egy m. követ szükségesnek mondá ugyan, hogy még ez orsz. gyűlésen határozassék meg az adó kivetési kulcs, csak hogy jelen pillanatban azért

nem akarná azt egyenesen tárgyaltatni, mert könnyon mondhatnák, hogy csak azért kezdünk lelkiösméretesen törekedni a' teher igazságos felosztásán, mert épen most határozatott el, hogy magunknak is fizetnünk kell. Jobb- nak látná tehát a' bünt. törvkönyv bevégezése után egy választmányt kinevezni, melly az adó kivetés kulcsát lo- hető legigazságosabban kidolgozná; ennek ugymond, jó hatása lenne különösen a' háziadó tárgyalatásakor, mellytől csakugyan sokan az igazságtalan kivetés ürri- gye alatt kívánnak menekedni. Egy másik m. követ így nyilatkozott: az adó kivetési kulcs országgyűlési meg- határozása nem új eszme, már a' mult országgyűlésen megpendítették azt a' főRk, midőn azért nem akartak az országgy. költségek viseléséhez járulni, mert ugy mon- dának, nincs igazságos kivetési kulcs. A' kivetési kulcs megállapítása által az adózni nem akarók egy ellenveté- se megszűnik, kiket részemről — mond szóló — minden- se subsidium indítványozásával addig fogok szoron- féle subsidium kifizetésével a' subsidiumszerű külön- zgetni, míg végre megúván a' subsidiumszerű külön- zgetést, a' köz adó viseléséhez járulnak. Sok azért nem akar köz terhet viselni, mert az önkény szerint vette- tik ki: ismerjük e' geniust, 's mint rimánykodnak a' nádor- a' magyarnak a' fizetés, 's mint rimánykodnak a' nádor- nál a' megyék, hogy portáik száma szállíttassék alá, mit hogy teljesithessen a' nádor, még egy új Magyarorszá- got kellene hódítania, hogy a' régi Magyarországról le- szedvén a' terheket, azokat az ujra rakhatná, és mi e' régi Magyarországnak kényelmesen élhetők szép nap- jainkat. Nem szeretünk fizetni 's innen van, hogy az orsz. conscriptio nem egyéb mint egy eskü mellett ké- szült hazugsági tömeg, sőt még a' jobbágy is azt hiszi már, hogy ha mindenét eltagadja, semmit sem fog fi- zetni. Ohajtának tehát e' tárgyban tüstint választmányt neveztetni 's az általa készítendő javaslatot a' megyék- nek jó idején annál inkább megküldetni, mert minden lépten nyomon az a' panasz, hogy nincs utasítás, mi ha folyást így tart, egyszer az országgyűlés vége előttünk toppan, 's mi azt leszünk kénytelenek látni, hogy uta- sításokra várokozunkban semmit sem tettünk. Egy 3ik követ szinte jelen mondotta lenni az időt az adó kivetés kulcsának orsz. megállapítására, mert annyi visszaé- lés van már e' részben, hogy az is történik egy némely megyében, mikép a' falusi plebánus két annyi adót fizet mint püspöke. Egyébiránt az ügy sikeres előmozdítá- sa kedvéért orsz. választmányt kívánna kineveztetni, mert ha valahol, épen itt kívántatik a' kölcsönös értesülés 's egyesülés, azonban a' méltányosság is kívánja, hogy a' főRk, kik tagadhatlanul legtöbbet fognak fizetni, köz- remunkálásra bocsáttassanak. Az eddigmondottakból, kivehetni, mikép a' kérdéses tárgy iránt 3 vélemény fejlett ki: a' két első vélemény pártolói megegyeztek abban, hogy a' kivetési kulcs-kidolgozásra ker. vá- lasztmány nevezessék ki, csak hogy az első vélemény hívei most mindjárt, a' másodiké pedig ez országgyű- léseken ugyan, de később akartak választmányt nevez- tetni; a' 3iké szinte mindjárt akartak, de nem kerületi, hanem orsz. választmányt. A' subsidium és adó értel- mezése, az elhalasztás szükségének mutogatása, az orsz. választmányt sürgető indítványzóknak aristocratiai 's oli- garchiai szellemről vádoltatása forogván jó darabig szönyögen. végül szavazásra került a' dolog 's előbb is az iránt szavaztatván, hogy mindjárt nevezessék ő vá- lasztmány vagy sen? egy szótöbbséggel határozatú lett, miszerint a' kivetési kulcs kidolgozására tüstint nevez- tessék választmány. A' másik kérdés, t. i. ker. vagy orsz. választmány nevezessék ő ki, szinte szavazatra bocsáttatván, nagy többséggel ker. választmány nevez- tetése állapított meg. Arról folyt aztán a' vita, mi co- da utasítás adassék a' kinevezendő választmánynak? vaj- jon csupán a' subsidium vagy egyszersmind a' közadó kivetési kulcsának kidolgozásával foglalkozzék-e? 's e' munkálatában minő adatokra építsen, eziránt többfelő ágaztak ismét a' vélemények. Voltak kik Istennek hálat adva állították hogy miután tegnap nem subsidium ha- nem közteher állandó viselésé vállaltatott, el ha ez őszin- teséggel történt, subsidiumról szó sem lehet többé; a' választmánytól pedig catastralis tökéletességű munkát 2—3 hónap alatt nem igényelhetni; annál fogva, mi a' többi választmánnyal p. o. az ősiség eltörlése, városok rendezése iránt nevezettekkel történt, ugyanaz történ- jék a' most kinevezett választmánnyal is, ker. végzés- nél fogva ne szoríttassék az sem egy sem más adatokra, hanem utasíttassék azon szerény körbeni munkálko- dásra, mikép lehetne catastrum nélkül a' mostaninál i- gazságosb kivetési kulcsot készíteni. Mások csak a' sub- sidiumot emlegették, mert szerintök subsidium levő a' vitatkozás tárgya, a' kinevezett választmányt utasító ha- tározat azontul nem terjeszkedhetik. A' subsidium le-

gyen tehát a fő feladat, mert annak kivetésében borzasztó aránytalanság történik, miután köztudomású, hogy egyik megyének 2/3-át bírja gyakran a nemesség, midőn másoknak csak 1/3-át és így nem a birtokos fizet attól, mit nem bír. Nem elég, így szól egy követ, csupán a subsidium kivetéséül dolgozni ki igazságos kulcsot, épen ezt tartva szemem előtt, sürgettem én e tárgy későbbi s külön felvételét, hanem a választmány terjesztése ki figyelmét az adózókra is, kik szinte igazságtalanul terhelhetnek. Dolgozzon e szerint két kulcsot, még a subsidiumot illetőleg is, a mennyiben azt a nemesség vagy külön vagy az adózókkal együtt viseli, de dolgozza ki a közadó-kivétel kulcsát is. Egy követ azt indítványozta, hogy a választmány abban járjon el legelőbb, minő adatokra leend szüksége s ezekről a KK. és Rknek tegyen jelentést, miszerint a szükséges adatok összegyűjtése iránt lépések tétessenek, mert a választmány önkényére szinte nem szeretné megvéje sorsát bizni, miután egyes önkény még türhetőbb mint sokaké. Erre válaszoltatott, hogy a választmány önkényétől mitsem tarthatni, mert annak köre ki van mutatva, miszerint az adatokat szerez s arról is számol, inikép használta legyen azokat. Nem lehet, így szól egy más követ, a választmányának egyéb feladata, mint javaslatot készíteni 1) az iránt: miképp osztassék fel a subsidium a megyék közt; 2) micsoda tárgyak jönnek a megyékben adó alá. Ne bonyolítgassák portális kivétellel a választmányi munkálatot össze, mert ebből ki nem fog többé hatolni a választmány s így nem előre haladunk, hanem még inkább jóval hátrább lökötünk. Az, ki a kivételi kulcsot ez uttal szövege hozta, nem találta az egész munkálatot valami nehéznek, mert úgy mond a jobbagytelek tudatvák minden megyéből, vonassanak tehát le ezek az összegből, a mi fen marad, az lesz nemesi föld, s ezen kiszámítási mód minden esetre igazságos leend, mint az összeírásai, minél Fényes statistikáján is tökéletesbet lehetne készíteni. Végre abban lett a megállapodás, hogy a ker. választmány készítsen kivételi kulestervert azon esetre, midőn a nemesség külön viseli az orsz. ajánlat terhét szintugy, mint midőn az adózókkal együtt fizet. Ez után elhatározatott az is, hogy a bünt. törv. könyv 3ik részében kerülletileg tett módosítások köziratba boacsátása után, a bünt. törv. könyv 3ik része orsz. ülésben tárgyalassék.

LVI. ker. ülés. sept. 14kén: elnökök az előbbi ülésbeliek. A bünt. törv. könyv 3ik része módosítása iránti üzenet jegyzői szerkezetének felolvasása s Hevesmegye követe által b. Baldacci or. gyűlésre megemelt hivatásának bepanaszlása után olvastatott a m. főrknek a m. nyelv s nemzetiség tárgyában kelt 2od. üzen. a KK. és KRhez. Ezen üzenetben a m. főrk a törv. javaslat egyéb szakaszit elfogadottnak nyilványítván, a törv. javaslat 6ik §-a iránt köv. adják e ő észrevételeiket. Ohajtják ugyanis, hogy azon elv, miszerint a törv. hozás Horvátorg belső viszonyira elnyomólag hatni nem kíván, a törvényben nyilván kimondassék, meg levén győződve, hogy törvénybe foglalt illy biztosítás Horvátors. lakosinak megnyugtatasukra leginkább szolgálhat. Abban sem egyezhetnek meg, hogy a magyar nyelvnek a 6ik §ban körülirt módszerinti alkalmazása Horvátországban az egyes hivatalnokokra kiterjesztessék, mert kis számmal levén ott azok, kik a magyar nyelvben tökéletesen jártasok, az illy rendelet törvényesítése által a közigazgatás telemesen szenvedne, sőt maga a törvény gyakorlatilag létesíthetlen maradna. Nemkülönb. a s. végén, hol a latin nyelv használhatása fenhagyatik, ohajtanák előbbi javaslatukból ezen szavakat „tetszésük szerinti használhatása“ megtartani s ezen s hoz adadni. Végre minden félreértés s balra magyarázat elkerülésére szükségesnek látják annak törvényben leendő világos kijelentését, hogy a magyar nyelv használatára Horvátországban a magyar országgyűlésre küldött követei is köteleztessenek. Mi egyébiránt a kapcsolatos részeket illeti, azokra nézve ezuttal vitatkozásba ereszkedni nem akarnak, hanem azokat mostani törvényes állásukban fentartani kívánják 'sa't. E' főrendi észrevételeket illetőleg 6tan szövegeket egymásután, s mivel ezek az egész tárgyat annyira kimerítették, hogy többet sem emelhettek, beszédeik főbb eszméjének előadására szoritkozunk. A legelől megszólalt m. köv. így fejezte ki magát, félszázad mult el mióta a törvényhozás a magyar nyelv s nemzetiség fentartásairánt rendelkezik s e tekintetben a különböző ajku népeleke ezeket iránt nemcsak igazságos, hanem valóban engedékeny volt, most is megmutattuk, mennyire tiszteljük a horvátok nemzetiségét, nincs hát szükség magunkat mentgetni; sőt a törvényben kijelenteni, hogy mi a horvát nemzetiségre elnyomólag nem akarunk hatni, annyi mint az alaptalan vádat — mintha t. i. mi a horvát nemzetiséget el akartuk volna nyomni — utódaink előttis igazolni. Mitörvényjavaslatunkban megmutattuk, hogy nemzetiségünk szivünkön fekszik; hogy a főrdék törvényjavaslatunknak ellenszegülnek, oka, mert a magyar nemzetiség feldicsősítését nem akarják, hanem az illyrismushoz szitnak. Szükségtelennek tartom én azt törvényesen kijelenteni, hogy a horvát köv. magy. or. gyűl. magyarul beszéljenek, e tekintetbeni biztosítottuk magunkat, tegyék ugyanezt a m. főrdék is. A 2ik szöveg észrevételei ezek: a m. főrk ugy szólnak mintha horvát érdeke képviselői volnának; de ezen üzenet kulfjeje nem jogszeretet, nem polgári erény, hanem saját nemzetiségök elleni szeretetlenség, mit az üzenetben ajánlott kifejezések eléggé bizonyítanak. Nem ok, hanem biztosítás végett akarják törvénybe iktatni, hogy a törvényhozás elnyomólag hatni nem kíván, hisz ez önként értődik, ezt igényli minden polgára a hazának, s ennek törvénybe iktatása nem lenne egyéb mint diadal s hitelszerzés a mozgolódó illyreknek kik azt fognák hirdetni, hogy sorsosiknak ujjogot szereztek, sőt egyenesen ösztönül szolgálhatna ez további bujtogatásra. (Folytatjuk.)

Spanyolország.
(Barcelonában ismét zendülés ütött ki, sevillai zavargás.) Barcelonában a több napi zavargás sept. 2kán már nyilt zendüléssé fajult; a város erősített téreit fegyveres önkéntesek foglalák el s a polgárvé ismét minden utcán patakzott. A zendülők központi juntát kiáltván ki, tettök utánzására egész Spanyolországot föl-szóliták, s az ellenszegülő rendes katonaságot a városból kiszoríták. Prim ostromiani kezdő ugyan a várost, de még 6kán is minden siker nélkül folytató a tüzelést. — Sevilla, mely néhány napelött nyert vitészegeért repkénykoszorút a kormánytól, szinte követé e példát, és központi junta mellett nyilatkozott. E közben a kormány folyvást minden tekintetben francia kaptára törekszik az egész országot kényszeríteni, mi mindenütt ingerültséget szül ellene.

Anglia.
(A királyné Brightonba visszaérkezett. O' Connell Dublinban.) A királyné franciaországi kirándulásából sept. 7kén este Brightonban visszaérkezett, mi ismét bő tárgyat szolgáltatott a londoni lapoknak az ünnepek körülményes leírására. Megjegyzésre méltó, hogy az angol sajtó ez alkalommal megelőző szivesség hangján nyilatkozik a francziákról, mi oda látszik mutatni, hogy e két nagy nemzet közt ismét szoros baráti viszonyok fognak létesülni. A Times azon megjegyzést teszi, miképp O' Connell heves izgatása nélkül Franciaország helyett bizonyosan Irlandot látogatta volna meg a királyné. — O' Connell Dublinban legközelebb ismét rendkívül népes repealgyűlést tartott, mellyen he-

vesül kikelt a ministerség ellen, azon fenyegetések miatt, miket a parlamentzáró trónbeszédbe csuszttak, s biztosító honosit, hogy azok teljességgel nem a királyné szivéből származtak. —

Franciaország.

(Viktória királyné bucsuzása.) Sept. 7dién fényes kísérettel Tréportba kocszott az angol királyné, honnan az egész francia kir. család utigözösére vivé, mellynek pompás elrendezése legnagyobb tetszést nyert. Végre ütött az elválás órája; Lajos Fülöp szivesen ölelé meg az angol királynét, s azután saját gözösére szállott, mellyen darab ideig követé a királyné diszes utihajóját Joinville hg egész Brightonig kíséré hajóhadával a magas vendéget. Albert hg 200 fontot osztatott ki Euben a szegénység közt; a királyné pedig minden szolgálak, ki közvetlenül udvara mellé volt rendelve, ezer frankot ajándékozott, s azonkült még 25 ezer frankot hagyott az összes udv. család számára. Lajos Fülöp Viktória csarnokot szándékozik alapítani Euben, 30 festvény fogja a királyné jelenlétének főbb pontjait örökíteni.

Törökország.

(A szerbüggyek iránti nézetek. Mihály hg. ovása. Egy görög röpirat. Határviszály Oroszországgal. Egy.) Konstantinápolyban a szerbüggyek iránt oly hírek szal-longnak, miszerint Simics a szerb tanács elnöke Lieven báróval egyetértőleg intézkedett Vuicsics és Petronievics ellenében s ezen két oroszellenes hazafi csak azért segítette számüzni, mivel orosz hivatalba, vagy miniszternek, vagy követnek Konstantinápolyba, vagy jutni. E szerint csakugyan igaz, hogy az utolsó szerb lázadásban, melly épen az orosz befolyás ellen vala intézve, senki sem nyert, csak az orosz. Imár a két ellentállni bátor férfi számüzve, Sándor hg. ereje meggyengítve s Belgrádban orosz biztos vagyis tulajdonkép kormányzó megtelepülve Nemrég a porta emlékiratot kapott Mihály hgtől, mellyben ez ünnepeyesen ellenmond Sándor másodszeri, mint szinte kényszerített s törvénytelen választatásának, s harmadik választást kíván. Sok azt gyantja, hogy ez ovást Mihály nem magától, hanem orosz tanácsra tevő, hogy ujjabb zavarban ismét szabadabb legyen a halászat. — Sztambulban nagy zajt csinál egy 40 lapnyi „Az isteni gondviselés mindig örökded Görögország fölött. Athen. 1843.“ című röpirat, mellyben a névtelen szerző 3 főteendőre figyelmezteti a görög nemzetet, miket az a nagyhatalmak segédelmével létesíthetne, u. m. 1) Hogy görög származásu s vallásu király szerzessék, leginkább a byzanci császároknak idegen országokban még élő utódai közül. 2) Hogy az idegenek, kik csak az ország romlásán dolgoznak, egyig távolíttassanak el az országból. 3) A nemzetnek szabadelvű alkotmány adassék. Ezen röpirat nem Athenben, hanem valószínűleg Szmirnahan nyomtatott s tömérdek példányban küldetik szét még Franciaországba is. Georgiában az orosz s török birtok közt kétséges levén a határvonal, ennek meghatározása s illetőleg egyezkedés végett ugy török, mint orosz részről biztosság neveztetett. — A szultán nagy zenekedvelő, zongorán igen ügyesen játszik, de öcsese Abdul Aziz még ügyesebben, mind kettejök mestere Donizetti a híres zeneköltő testvére; minap egy bécsi Meyer nevű zenész gyönyörködteté a szultánt, ki nagy tetszéssel hallgatta a zenész ügyességét, de különösen a török nótákban találta kedvét, emlékül egy gyémántokkal gazdagon ékesített szelenczével ajándékozta meg a művészt. — Persiából az előbbeni sah 4 fla a mostani sahtól kiüzetvén, a török szultánhoz menedékhelyért folyamodtak, s ez lakhelyökül Brussa városát jelölték ki, az ottani kormányzót pedig arra utasítá, hogy illő el-lemükéről gondoskodjék.

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

ndul: **Pestről Pozsonyba s Bécsbe** mindennap egy gőzös regg. 7 órakor s minden szerdán és vasárnap reggel egy rakhajó. — **Bécsből Pozsonyba s Pestre** szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap és csütörtökön egy rakhajó. — **Pestről Zimony s Orsova** felé majus elejétől october végeig, hajnalkor hetenkint kétszer (vasárnap és csütörtökön) **Ujvidék** felé minden kedden, **Mohács** és **Enszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre **Zimony** és **Drenkova** felé minden vasárnap és csütörtökön, az alduhára mindenkor regg. 5 órakor. E fölött **Pozsony** és **Bécs** közt mindennap megfordul **Bécs** nevű gőzös. Érkezik: **Pestről Bécsbe** s viszont mindennap; **Orsova** és **Zimonyból Pestre** minden vasárnap és csütörtökön.

Jószágbérlet.

F. évi october 10kén m. Dercényi család birtokához tartozó t. Beregme- gyében. Munkács m. városul délfelé egy órányi távolságra, közvetlen a Tiszára vivő országut mellett fekvő hitrebizott jószág Pusztá-Kerepecezen és Derczenben

minden hozzá való mezei s gazdasági szerszámmal, szarvasmarhákkal és sertésekkel együtt, a p. kerepeci hivatal-irodában 1843iki nov. 1ső napjától három egymásutáni évre árverés útján haszonbérbe fog adadni. Tartozik e jószághoz a 467 váltóforintra és 30krona menő kir. haszonvételek jövedelmén kívül a p. kerepeci makkoltatási jog, a derczeni erdő-legaló s makkoltatási jövedelem aránylagos része; a derczeni to terjedelmes legeltetése; mintegy 300 p. mér. évenkinti őszi és tavaszi vetés, 70 hold két kaszálatu rét, mindkettő egy tagban, ezenkívül a derczeni határban mintegy 10 p. mérőnyi vetés és a p. kerepeci m. jorba behordandó 16 hold szántóföld és 8 hold rét fele termése; 1516 ígás és 3264 gyalog nap urbéri munka, A lakház,

pályinkafőző, istállók és csürök jó karban vannak. A feltételek bővebb megtudása végett méltóztassanak a bérleni kívánók Kralovanszky director ural P. Kerepecezen Munkács mellett értekezni. magokat 150 pgó forint hánatpénzlet ellátni s egyszersmind 4000 pgó forintra menő első helyt betáblázott biztosítékot kimutatni. Kelt Munkácsen aug. 19dikén 1843. 3—3.

Ló-eladás.

Pesten, üllői uton, Sallender 22 sz. házában tizenöt darab lengyel hátas és kocsiló van eladásra kiállítva. 2—3.

A' legszerencéséb sorsjáték.

Magyar honunk fővárosában 's Ausztria tartományai egész kiterjedésükben alkalomnak nincs hiánya, Fortuna égi asszony udvarlására. Nehol a' világban olly könnyű egy uraság- vagy palotatulajdonossá lenni, sehol olly csábító remény nem nyújtatik, 200 ezer, százezer forint 's több efféle summák nyeresére esékely tulajdon vesztéssel, mint épen itt. És vannak mégis, kik vonakodván, a' tapasztalás régi mondását hiának vélik:

Ki a' szerencsét esdeklí,
Tágas ablakot nyit neki,

és a' sorsok megszerzését tagadják, és a' szerencse madarait nem ápolják, hogy ezek közelebb esalódva, arany tojásukat a' gazdaságok után szomjas halandók lábaihoz ejtsék.

Szép ugyan maga talentomával summákat megszerezni; kecsgetető nagyra-vágyó speculációk kívánt díjával erszényét telve látni; bájosly egy dus házasság, egy roppant örökség ábrándozása, de vajjon más utak a' szerencséhez nem vezetnek? Bajtársaink egyike messze tengerek habjait hasítja, egy veszélyes kalandozás szirtjei s szelvései között életét kockáztatva; egy másik léghajóba a' felhők felé emelkedik; egy harmadik a' pénzkelet hullámaiba siet ezreket pazarolni; egy negyedik kockát, kártyát felkeres, kevés vagyonát a' zöld asztalnál áldozandó; egy ötödik az arany követ nem leli, de pénze füstben elenyészik; egy hatodik a föld mélyei, a' tenger títkei fölfödését sürgeti, 's e' különböző pályákon néha, maga az élet 's vagyon tipratása csak legesekélyebb áldozatai illy diadalmatlan küzdelemnek. Ki tagadná ekkor, hogy sokkal biztosabb a' szerencse istenasszonya ellen, egy sorsjáték ártatlan párviadalában paizsot emelni? Négy pengő forintért olly szerencsés lehetek, mint Elszler Fani gyöngykoszorúta vándorlásával Amerikában; olly szerencsés, mint Rubini hatalmas szavával, a' nélkül, hogy valaha kénytelen lennék hallani, hogy pengő hangomat elvesztettem; au contraire hangom épen akkor igen pengő leend; négy forintért az élet minden alkalmatlan viszonyait hátra hagyom, azonfélelem elmellőzésével, hogy tervem kivételében vagyonomat, életemet reményeimtel, jövendőmet kárhoztassam.

Álmodnak az emberek 's álmaikban a' legközelebb huzásban kijövő számokat látni akarják; álmodnak egy rejtett kincsről, az 13 mutat; egy ragyogó hintóról 22; a' császáról 90; 's a' három becses számot tehetségök szerint, meg rakják, csábításukat csakhamar tapasztalandók. De ha ezt kerülnék is, Pannur sorsjátéka, még mindig a' közönséges lotteria elragadó tündérképeit sokkal felülmulja; emebben öt forinttal, hat ezer arannyal többet nem nyerhetni. Pannur játékában, négy forinttal 20,000 darab aranyt nyerni képesek vagyunk; ez mégis csak csekély megfontolást érdemel, és nem hisszük, hogy Pannur egy illy ajándéka, bárkinek pannicus ijedséget okozna.

Azonfelül Pannur sorsjátéka a' részvevők minden ágaiban igen nagy kedélyvel fogadtatott. Ezen játék is mint az ugy 'nevezett kis lotteria kilenczven számból áll, egytől kezdve kilenczvenig 's épen egy öt szám által ambókkal ténókkal kecsgetet, mint azon bájos játék, mellyben már eldődeink részt vónék 's nagyapáink örömet letek. Mind a' mellett Pannur terve egészen új, legújabb, legczélszerűbb. 'S ez mind inkább pártfogásra ösztönöz. Mert mind azok, kik a régi módon nem nyertek, ezen új uton bizonyosan nyerni fognak.

Czélünk itt nem lehet az igen eszmésen kidolgozott tervet leírni, olvasóink fárasztásukra; ez ugy is mindenik kezében vagyon 's csak néhány pontjait kívánjuk megjegyezni, t. i. hogy e' két nagyszerű sorsjáték egybekapcsolásával, a' midőn mindegyik szín (vörös és kekl) magára és épeu anyira, ha nem több készpénzbeli nyeresékre, mint más egyes jószágok kijátszásánál az egészre számolhat. Az ezen elosztással magát kitüntető sokkal nagyobb nyereségi 117,480 ternók, mindegyik szinben, mind a' két fő nyeresre [a' mölding pompás palotára vagy 200,000 forintra, és a' riedi nagy értékű öt realitásokra] vagy 100,000 forintra, ugy a' tizenhöz nagy nyeresékre, mellyek 25,000, 15,000, 12,000, 10,000, 8000, 7500, 6000 's így lejjebb 1200 forintban állanak, minú pedig a' mellékes 1700 nyeresékre, mellyek kétféle érvényes dotatiókra osztatnak, játszanak.

Ah milly kellemes játék ez, milly vonzó, milly varázs feszítő! azon bizonytalanság, mellyik szinnek esik a' huzással a' terv szerinti fő nyereség, és nagyobb nyereségek mellyiknek jutnak, már magában megér 4 forintot. Négy forintért meg nem szűnő reményt, édes várakozást, négy forintért égi ohajtást, végre jutalmazó elérést szerezni! nem lehet ennél olesobb lelki gyönyör.

Továbbá az ingyen bizonylevelek (gratis-certificates) mindegyik hat terno áttételét vagy is hatszoros sorsot képez, 's e' szerint egy illyen bizonylevél nemcsak a' 200,000 ft és 100,000 frt főnyeresét, hanem ezenfelül a' 30,000 frt ingyen nyertes dotatiót, minden más kilencz r. illy elkülönözött dotatiók nagyobb nyereséiket is egyszerre találhatja.

Az egész eloszlásnak minden lehető terno áttételeivel 90 száma való szorításával, a' fő és mellékes nyeresékre nézve a' kilenczven számból kihuzott 5 számok közül három számnak eltalálása kitetszőleg könnyebb és bizonyosabb, mint minden más jószág eddigi sorsolásánál volt.

Végtegre e' nagy mennyiségű nyeresék, u. m. 200,000 ft, 100,000 ft, 25000 ft, 15,000 ft, 12,000 ft, 10,000 ft, 8000 ft, 7500 ft, két 5000 ftos, kettő 4000 frnt, kettő 3000 ft, kettő 2500 ft, kettő 2000 ft, kettő 1500 ft, kettő 1400 ft, kettő 1200 ft, kettő 1145 ft, kettő 1000 forinttal olly gazdagon 's czélszerűleg osztattak el, mint illy összealkotással eddig más helyütt nem találtattak és minden részvevőt kielégíthetnek annál is inkább, minthogy a' legkisebb nyerő sors is csupán két számnak a' kilenczvenből való megtalálásával, 100 ft, 50 ft, 25 ftot, és így legalább harmadfélszer a' feltett pénzt nyerheti és az egész fél milliónyi és 150,000 ft. összeg készpénzbeli nyereséire is, minden habár csak egyes bizonylevélnek birtokosa egyáltalában számíthat.

Még ezzel is Fortuna mennyasszony adakozásait be nem végzi; ugyanis a' fél milliónyi és 150,000 ft nyerhetés mellett a' maga kedveltjeinek a' még 100 db hg Eszterházyféle sorsokat a' hét millió kölcsönvételéből és 50 db 1839. évi status kölcsönleveleket a' 30 millió kölcsönből, a' mellyekből egy 750,000 frntig, kettő 625,000 ft, kettő 560,000 ft, és így lefelé, 60 darab pedig 100,000 ftig, nyerhetnek 's így nemcsak most, hanem sok esztendő lefolyta alatt egyaránylag szerencsések lehetnek — hol találni olly elégíthetlent, ki mind ezt kevésnek venné!!

Visszatérünk tehát főlebbi erősítésünkre, hogy ezen sorsjáték egészen új, 's ki a' régi uton nem üdvözült, ezen mostanít annál több kedvvel kísértse meg. Mindenkit, — szerencse után vágyót még 1szer közmondásunkra figyelmeztetjük:

Ki a' szerencsét esdeklí,
Tágas ablakot nyit neki.

1—3.

Hirdetés

A' nm. m. kir. kincstár rendeléséből, f. évi szeptember hó 25én szokott délelőtti

és délutáni órákban. Pozsonyban az ot-tani kir. 30ad épületében tartandó nyilvános árverés után e' köv. néhai kalo-

esai éresek klobusiczi Klobusiczi Péter hagyományához tartozó drágaságok és ezüst művek fognak a' többet ígérőknek azonnali kész pénzfizetés mellett eladatni, u. m: egy drága kereszt ametiszt-kövekkel, egy gyémánttal kirakva, hozzá tartozó gyűrűkapocs és arany láncz-czal, egy drága kereszt aquamarina kövekkel szinte gyémánttal kirakva, hozzá tartozó gyűrű és kapocszal, négy arany kereszt, egy arany láncz, arany gyűrűk, három asztalra való ezüst kosár, kétágu és több egyes e' z' s' t gyertyatartó, asztali kések, villák, kanalak, kávésbírikek és más effélék.

A' venni szándékozók ezennel meghivatnak a' fen kitett napon és helyen megjelenni. Budán sept. 6án 1843. 3—3.

Figyelmeztetés!

Zsótér János szegedi polgár részéről — országszerte figyelmeztetnek, mindazon urak, kik vele vagy barátai, v. kereskedési vagy bármí tekintetben, összeköttetésben állanak: hogy az ő nevére vagy hitelére — vejenek ifjabb Márki Ferencnek pénzeket, v. akármit más kölcsönözni semmi szín alatt se sziveskedjenek. — Különben azok minden esetre kifizetetlenek maradnak. Kelt Szegeden sz. Mihály hó 5. 1843. 3—3

Ovás megújítása.

Alulírottak, miután minden magok s családjakat illető vásárlást minzkenkor kész pénzzel kifizetnek; azért is a' t. közönség előtt ünnepélyesen kinyilatkoztatják, hogy semmiféle az ő nevékre tett, vagy akár ki által, legyen az magunk gyermeke, v. férje Földváry Laj, bármí szín vagy cím alatt nemcsak a' jövendőbeli, de az előtt is tett kölcsönvételeket és adósságokat ki nem fizetnek, sem pedig végintézet következtében kifizeteni nem engednek. Kelt Pesten, sept. 5ikén. Salfai Szita István m. k. és hitvese szül Papp Julianna. 3—3

Hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár rendeléséből ezennel közhírré tetetik: hogy e' f. 1843. esztendői october 11kén a' mármárosi kamrai igazgatóság épületében követező gabonamennyiségek beszállítása fog nyilvános árverésre kitétetni, és a' legjutalmasabb árt kívánóknak szállítás végett átengedtetni.

A' beszállítandó gabonának mennyisége köv., és pedig:

Szigethre	tisztából	13,000 pm.
	rozsból	1,000 —
	zabból	3,000 —
Husztra	buzából	600 —
	zabból	600 —
Bustyaházára	buzából	4,000 —
	zabból	300 —
Királymezőre	buzából	1,000 —
	rozsból	1,000 —
	zabból	400 —
Körösmezőre	buzából	800 —
	rozsból	200 —
	zabból	400 —
Rahóra	buzából	300 —
	rozsból	200 —
	zabból	200 —
Vissóra	buzából	800 —
	rozsból	300 —
Tisza-Ujlakra	rozsból	600 —
Tokajra	kukoriczából	500 —

A' kötetendő szerződéssel megállapított gabonamennyiségnek fele utolsó aprílísig, az erdő-számtartói hivatalokra nézve pedig utolsó júniusig; másik fele pedig 1844iki utolsó augusztusig helyre szállítandó lesz; mi mellett még föfételül tüzetik ki, hogy a' gabona átadásánál a' mérték, és pedig buzánál 80, rozsnál 78, tengerinél 80, és zabnál 47 fontban állapítatik meg minden pozsonyi mérőnél mint multhatatlanul legesekélyebb suly.

A' kiknek tehát ezen gabonaszállításokat magokra vállalni kedvök volna,

ezennel felszólíttatnak a' mondott napon Szigeten Mármarosban a' k. kam. igazg. épületében délelőtt 9 óráig vagy személyesen, vagy törvényes és szükséges bálnatpénzzel ellátott meghatalmazottjaik s képviselőik által megjelenni, vagy bepecsételt írott hasonlól szükséges 10% bálnatpénzzel ellátott ajánlataikat kész. f. évi oct. 10ke estéig azon meghatározott nyilatkozattal benyújtani, hogy az árverési föltételekkelölre is tökéletesen alávetik magokat.

Azok pedig kik csupán szóval kívánnak az árverésben részt venni, az árverés hamarábbi tarthatása végett a' 10% bálnatpénzt egy nappal előbb, azaz 10ik octoberben a' szigeti tisztartósnágnál nyugtatvány mellett letegyék és ezen nyugtatványt az árverési küldöttségnél az árverés napján előmutassák.

Az árverés és kötelezvény közelebbi feltételei mind a' m. k. udv. kam. számvevő hivatalában Budán, mind a' mármárosi kir. kamrai igazgat. Szigeten napoként láthatók. Budán sept. 8. 1843. 1—3.

Hirdetés.

A' nmgu k. udvari kincstár rendeletéből közhírré tetetik, hogy néhai kalocsai érsek klobusiczi Klobusiczy Péter hagyományához tartozó mintegy 500 darab sertés és 100 darab kimustrált juh, folyó évi oct. 2d. 's ezután követező napokon Bács mezővárosban tartandó nyilvános árverés útján legtöbbet ígérőknek kész pénzfizetés mellett el fog adatni. Nemkülönben ugyanazon alkalommal a' tentsaniki, Pakan, Gvnyista és parlagi erdőkbenei makkoltatás a' legtöbbet ígérőknek kibéreltetik.

Továbbá october 10kén 's után köv. napokon Hajós mvs mellett létező Hildi pusztán tartandó nyilvános árverés útján mintegy 400 darab szavasmarha, u. m. járnos ökrök, bikák, tehének, üszök, tinók, borjuk 's mintegy 600 darab kimustrált juh a' legtöbbet ígérőknek kész pénzfizetés mellett el fog adatni.]

A' venni szándékozók ezennel meghivatnak hogy oct. 2kán Bács mvsban, oct. 10dikén pedig a' hildi pusztán jeleu lenni sziveskedjenek. Budán sept 16kán 1843. 1—3.

Lóárverés.

Néhai t. Beniczky Lajos ur nemesített kis ménese, mellynek árverése sept. 12. napjára hirdetve, de a' szomorú körülmények követeztében elhalasztva volt, e' f. é. oct. 12ik napján T. Nógrádmegyében fekvő Losonez mvsban reggeli órákban, okvetetlen véghz menend

Eladandók lesznek:

I. Ménék. 1] Splinterbar ang. t. v. gr. Hunyady Jós. nev., ap. Splinterbar a. Szaade 15³/₄ m. 11 év. aranypej. 2) Freevill ang t. v. gr. Hunyady Jós. nev. ap. Freevill, an. Memnon 16 m. 3 év. gesztenyepej, jegytelen. II. Anyakanczák: 13 db jobbadán félvérűek. III. Paripák 5 d. 4 és 5 év. sok és félvérűek. IV. Csikók, szinte sok és félvérűek. 1) 3 éves kanca 5 db. herélt 2 darab. 2) 2 év. kanca 5 d, herélt 2 db. mén 2 darab. 3) 1 éves kanca 5 darab, mén 4 db. 4) Ideiesikó 6 db.

Az illendően meghívott vevők ezenel biztosíttatnak, hogy kézből semmi sem adatik el, és a' főlebbi szám kivétel nélkül árverés alá kerülend. 1—3.

3—3 Hirdetés.

A' nmgu m. k. udv. kincstár rendeléséből ezennel közhírré tetetik, hogy f. é. oct. 2án ns Zalamegyében keblezett, és a' szombathelyi püspökséghez tartozó Zala-Egerszeg mvsárosban, bold. Bóle Andrárs szombathelyi püspök hagyományához tartozó mintegy 100 darab birka és 1200 akó dézmaor az urod. tisztartó lakásában, nemkülönben ezen év oct. 5. fennevezett ns megyében helyezett Nova püspöki mezővárosban szinte mintegy 100 db birka, és 600 akó tavalyi dézmaor hordó nélkül az uradal. számtartói házban, szokott órákban tartandó közön. árverés útján a' legtöbbet ígérőknek készpénzbeli fizetésért el fognak adatni.

F. eszt. oct. 1jétől kezdetét veendő évnegyedre előfizetéseket Budapesten boritéktalan 2 fr. 40 kr. postán 3 lrt 20 krral elfogadnak mind a' kir. postahivatalok mind a' Jelenkor és Társalk. szerkesztősége.

Szerkeszti Helmecky. — Nyomalik Trattner-Károlyi betáival, uri-utcsa 453.